مائارىپ ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەش كەلگۈسى ئارزۇنى ئىشقا ئاشۇرۇش

(بېشى 1 ـ بەتتە)

پۇتبول مەيدانىدا، ۋاسكېتبول مەيدانىدا بالىلارنىڭ جۇشقۇن سىيماسىنى ئۇچرىتالايسىز. دۆلەتنىڭ مائارىپ ئارقىلىق خەلققە نەپ يەتكۈزۈش قۇرۇلۇشىنىڭ پايدىسىدىن 2018 ـ يىلى بۇ مەكتەپتىكى ئوقۇتقۇچى ـ ئوقۇغۇچىلار كونا مەكتەپ بىناسى بىلەن خوشلىشىپ، يېڭى مەكتەپكە كۆچۈپ كىردى. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، مەكتەپنىڭ ئوقۇتقۇچىلىرى ئۇزلۇكسىز سەرخللىشىپ، مائارىپ سۈپىتى ئۇزلۇكسىز ئۆستى ھەم ناھىيە تەۋەسىدىكى پۇتبول مۇسابىقىلىرىدە ئۇزىنى نامايان قىلىپ، شۇ جايدىكى چولپان مەكتەپكە ئايلاندى.

مەكتەپ پۇتۇنلەي يېڭى تۈسكە كىردى، ئوقۇغۇچىلارنىڭ چېھرىدە كۈلكە جلۋىلەندى، ئىشقۇل يېزىلىق ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ئۆزگىرىش ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ «نامرات رايونلاردىكى مەجبۇرىيەت مائارىپى ئاجىز مەكتەپلەرنىڭ ئاساسىي مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك ياخشىلاش»نى ئالغا سلجىتىش مۇساپىسىنىڭ ئىخچام كۆرۈنۈشى.

2014 ـ يىلدىن بۇيان، دۆلەت ئىلگىرى ـ كېيىن بولۇپ «نامرات رايونلاردىكى مەجبۇرىيەت مائارىپى ئاجىز مەكتەپلەرنىڭ ئاساسىي مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك ياخشىلاش» ۋە «ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش» قاتارلىق مائارىپ ساھەسىدىكى مۇھىم، زور خەلق تۈرمۇشى قۇرۇلۇشىنى باشلىدى، بۇ، نامرات رايونلاردىكى مەكتەپلەرنىڭ مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتىنى ياخشىلاش، ئاساسىي ئاممەۋى مائارىپ مۇلازىمەتنىڭ باراۋەرلىكىنى ئىلگىرى سۈرۈش، «ئاساسقا كاپالەتلىك قىلىش»تىن ئىبارەت خەلق تۇرمۇشى تۆۋەن چېكىنى ساقلاشتا مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە.

ئاپتونوم رايونىمىز «نامرات رايونلاردىكى مەجبۇرىيەت مائارىپى ئاجىز مەكتەپلەرنىڭ ئاساسىي مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك ياخشىلاش» قۇرۇلۇشىنى يولغا قويۇشنى جىددىي ئالغا سلجىتىپ، مەركەزلىك تۇتاش كەتكەن ئالاھىدە نامرات رايونلار، دۆلەتنىڭ نامراتلارنى يۆلەش ـ روناق تاپقۇزۇش خىزمىتىدىكى نۇقتىلىق ناھىيە قاتارلىق قىينچىلىقى بار ناھىيەلەرنىڭ ئاجىز مەكتەپلەرنى ئۆزگەرتىش ۋەزىپىسىنى مۇددەتتىن بۇرۇن تاماملىشىغا نۇقتىلىق يارداەم بېرىپ، ئەڭ نامرات رايونلارنى ئاۋۋال ياخشىلاپ، بالدۇر نەپكە ئېرىشتۈردى. يېقىنقى بەش يىلدا، جەمئىي 19 مىليارد 840 مىليون يۈەن قۇرۇلۇش مەبلىغى سېلىنىپ، 6 مىليون 470 مىڭ كۈۋادرات مېتىر مەكتەپ بىناسى ئۆزگەرتىپ سېلىندى، كېڭەيتىپ سېلىندى، بۇنىڭ ئىچىدە يېرىمدىن كۆپرەك مەبلەغ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئوچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستقا ئىشلىتىلدى، پۈتۈن ئاپتونوم رايونىدىكى مەجبۇرىيەت مائارىپى باسقۇچىدىكى مەكتەپلەردە D دەرىجىلىك خەتەرلىك ئۆيلەرنى تۈگىتىش، كۆپ ۋاستىلىك ئوقۇتۇشنى قانات يايدۇرۇشقا بولىدىغان دەرسخانا قاتارلىق 20 تۈرلۈك ئاساسىي مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتى كۆرسەتكۈچى پۈتۈنلەي ئۆلچەمگە يەتتى. بۇلتۇر، پۈتۈن ئاپتونوم رايون پۈتۈن رايون بويىچە ئاپتونوم رايوننىڭ مەجبۇرىيەت مائارىپىنى ئۆلچەملەشتۈرۈش ۋە تەكشى تەرەققىي قىلدۇرۇش بويىچە تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتىن ئۆتتى.

«نامرات رايونلاردىكى مەجبۇرىيەت مائارىپى ئاجىز مەكتەپلەرنىڭ ئاساسىي مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك ياخشىلاش» قۇرۇلۇشنىڭ يولغا قويۇلۇشى يېزا مەجبۇرىيەت مائارىپىنىڭ مەكتەپ باشقۇرۇش شارائىتىنى ئومۇمىيۈزلۈك ياخشىلاپ، شەھەر بىلەن يېزا مەجبۇرىيەت مائارىپىنىڭ تەرەققىيات پەرقىنى كىچىكلىتىپ، مائارىپ، ئوقۇتۇش سۈپىتىنى پۇختا قەدەم بىلەن ئۆستۈردى.

ئوقۇشتىن توختاپ قېلىشنى تىزگىنلەپ، ئوقۇشقا كاپالەتلىك قىلىپ، بىرمۇ بالىنى چۈشۈرۈپ قويۇشقا يول قويماسلىق

گەرچە مەكتەپكە بېرىپ دەرس ئوقۇيالمىسىمۇ، كەلپىن ناھىيەسىنىڭ گەزلىك بازىرى قاراما كەنتىدىكى بىلالجان ئەنۇەر يەنىلا نۇرغۇن بىلىملەرنى ئۆگىنىۋالدى.

13 ياشلىق بىلالجاننىڭ پۇتى 2 ـ دەرىجىلىك مېيىپ بولغاچقا، تۇرمۇشتا ئۆزىنىڭ ھاجىتىدىن چىقالمايتتى. ھەر ھەپتىدە گەزلىك بازارلىق مەركىزىي باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ ئىككى ئوقۇتقۇچىسى ئۇنى ئۆيگە بېرىپ ئوقۇتتى.

كەلپىن ناھىيەلىك مائارىپ ئىدارىسىنىڭ كادىرى ۋاڭ لۇ مۇنداق تونۇشتۇردى: ھازىر ناھىيە بويىچە مەجبۇرىيەت مائارىپى باسقۇچىدىكى مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى 100%كە يەتتى، بىلالجانغا ئوخشاش مەكتەپكە بېرىپ ئوقۇيالمايدىغان ئۆسمۈر بالىلاردىن 27 سى بار. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ناھىيە « ئۆيگە بېرىپ ئوقۇتۇش» شەكلىنى قوللىنىپ، ئوقۇش يېشىدىكى ھېيىپ بالىلارنىڭ تەربىيەلىنىشىدە «بىرمۇ بالىنى چۈشۈرۈپ قويماسلىق»قا ھەققىي كاپالەتلىك قىلدى.

2016 ـ يىلىدىن باشلاپ، لوپ ناھىيەسىنىڭ دول يېزىسى قوغاچېبرق كەنتى پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى تۇرسۇنجان قادىرنىڭ خىزمەت كۈنتەرتىپىدە بىر تۈرلۈك مۇھىم مەزمۇن كۆپەيدى، ھەر يىلى ئوقۇش باشلىنىشىنىڭ ئالدى ـ كەينىدە، ئۇ مائارىپ تارماقلىرى تارقاتقان تىزىملىككە ئاساسەن، كەنتتىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىپ تىزىمغا ئالدۇرۇش ئەھۋالىنى تەكشۈردى. «قايسى ئۆيدىكى بالا مەكتەپتە ئوقۇمىسا، بىز مۇئەللىم بىلەن بىللە ئۆيگە بېرىپ خىزمەت ئىشلەيتتۇق، بىراق، ھازىر بۇنداق ئەھۋال تۈگەدى!» دېدى تۇرسۇنجان.

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئاپتونوم رايون ئىلگىرى ـ كېيىن بولۇپ بىر قاتار ھۆججەتلەرنى چىقىرىپ، ناھىيە تەۋەسىدە ئوقۇشتىن توختاپ قېلىشنى تىزگىنلەش، ئوقۇشقا كاپالەتلىك قىلىش خىزمەت لايىھەسىنى تۈزۈشنى ناھىيەمۇناھىيە بېرىپ ھەيدەكچىلىك قىلىپ، ناھىيە دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ ئوقۇشتىن توختاپ قېلىشنى تىزگىنلەش، ئوقۇشقا كاپالەتلىك قىلىشتىكى سۈبېيكتلىق مەسئۇلىيىتىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، مەجبۇرىيەت مائارىپى بويىچە يېقىن ئەتراپتىكى مەكتەپكە ئىمتىھانسىز كىرىشنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك قاپلىشىنى سىجىل ئالغا سىلجىتىپ، نۇقتىلىق رايون ۋە نۇقتىلىق ئوقۇش بۆلكىنى بېكىتىش ئارقىلىق، نازارەت قىلىش ـ ئۆلچەش سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ئارخىپ تۈرغۇزۇلۇپ كارتا بېجىرىلگەن نامرات ئائىلىلەردىكى ئوقۇغۇچىلارغا قارىتا بىرمۇبىر ئارخىپ تۈرغۇزۇپ، دەل جايىدا يارداەم بېرىش ـ يۆلەشنى يولغا قويۇپ، ئوقۇش يولدا «بىرمۇ بالىنى چۈشۈرۈپ قويماسلىق»قا ھەققىي كاپالەتلىك قىلدى.

ئىستاتىستىكىغا ئاساسلانغاندا، 2019 ـ يىلىنىڭ ئاخىرىغىچە، پۈتۈن ئاپتونوم رايوندا مەجبۇرىيەت مائارىپى باسقۇچىدىكى مەكتەپتىن 4276سى بار بولۇپ، مەكتەپتە ئوقۇۋاتقان ئوقۇغۇچىلار 3 مىليون 305 مىڭ 400 كىشىگە يەتكەن، پۈتۈن ئاپتونوم رايون بويىچە مەجبۇرىيەت مائارىپىنىڭ مۇستەھكەملىنىش نىسبىتى 95.51% بولغان. پۈتۈن ئاپتونوم رايوندىكى نامرات ئائىلىلەردىكى مەجبۇرىيەت مائارىپى باسقۇچىدىكى بالىلارنىڭ نامراتلىق سەۋەبىدىن ئوقۇشسىز قېلىشى، ئوقۇشتىن توختاپ قېلىشنى ھەرىكەت ھالىتىدە نۆللەشتۈرۈش ئىشقا ئاشۇرۇلۇپ، ئوقۇيدىغان مەكتەپ بولۇش، ئوقۇيالايدىغان بولۇش نىشانى ئومۇمىيۈزلۈك ئىشقا ئاشۇرۇلغان.

كەسپىي مائارىپ بويىچە تەربىيەلەپ، بىر ئادەمنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش ئارقىلىق بىر ئائىلىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش

ئۇلۇغچات ناھىيەسىنىڭ قىزىلئۆي يېزىسى كەڭشۈەر كەنتىدىكى باقمىچىلىق چوڭ ئائىلىسى، مال دوختۇرلۇق مۇتەخەسسىسى، بېيىش ماھىرى 28 ياشلىق مەردان يالقۇن نامى چىققان ئىقتىدارلىق ياش.

مەردان شىنجاڭ يېزا ئىگىلىك كەسپىي تېخنىكا شۆيۈەننىڭ چارۋىچىلىق ـ مال دوختۇرلۇق كەسپىنى پۈتكۈزگەن، 2017 ـ يىلى، ئۇ جاپاغا چىدايدىغان، قېتىرقىنىپ تەنقىد قىلىدىغان غەيرەت ـ شىجائەتتىگە تايىنىپ، توخۇ فېرمىسى قۇرۇپ، يىللىق كىرىمىنى 100 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى، ئىككىنچى يىلى ئۇلارنىڭ ئائىلىسى نامراتلىقتىن قۇتۇلدى. بۇلتۇر مەردان يەنە قەرز پۇل ئىلتىماس قىلىپ، باقمىچىلىق كۆلىمىنى كېڭەيتىپ، كالا باقمىچىلىقنى راۋاجلاندۇرۇپ، يۇرتداشلارنىڭ كىرىمىنى ئاشۇرۇپ بېيىشىغا تۈرتكە بولدى. «بۇ يىل مەن ناھىيە بازىرىدىن بىر يۈرۈش بىنا ئۆي سېتىۋېلىپ، كەلگۈسىدە بالامنى تېخىمۇ ياخشى تەربىيەلىنىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلماقچى.» كەلگۈسىگە نىسبەتەن مەردان ئىشەنچىكە تولدى.

مەردانغا ئوخشاش، ماھارەت ئارقىلىق ئائىلىسىنىڭ نامرات قىياپىتىنى ئۆزگەرتكەنلەردىن يەنە ئاقسۇ كەسپىي تېخنىكا شۆيۈەننىڭ توقۇمچىلىق كەسپىنى پۈتكۈزگەن ئوقۇغۇچى رۇقىيەم ھەسەنمۇ بار. بۇلتۇر، ئۇ بىر توقۇمچىلىق كارخانىسىغا قوبۇل قىلىنىپ، ئايدا 3000 يۈەن ماۋاش ئالدى. «بالىمىز ياراملىق بولدى، تۇرمۇشىمىز ئۈمىدىكە تولدى، كەلگۈسىمىز ئىستىقباللىق بولدى» رۇقىيەمنىڭ دادىسى ھەسەن ئابدۇرېھمىنىڭ چېھرىدە بەخت جىلۋىلىنەتتى.

ئاقسۇ كەسپىي تېخنىكا شۆيۈەنى كەسپىلەر باغچىسىغا كىرىپ مەكتەپ قۇرۇش، ئىشلەپچىقىرىش بىلەن ئوقۇتۇشنى يۇغۇرۇش ئارقىلىق، كەسپىي مائارىپ بىلەن رايون ئىقتىسادىنىڭ يۇغۇرۇلما تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. كۆپ قىسىم ئوقۇغۇچىلار ئىش ئورنىدا پىراكتىكا قىلىش ۋە ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش پىراكتىكىسى قىلىش ئارقىلىق كۆڭۈلدىكىدەك خىزمەت تاپتى، يەنە 20%تىن 30%كىچە بولغان ئوقۇغۇچى ئاساسىي قاتلامدىكى باشقۇرغۇچىلىق ئىش ئورنىغا چىقتى.

بىر ئادەم كەسپىي مائارىپ بويىچە تەربىيەلەنسە، بىر ئادەم ئىشقا ئورۇنلىشىدۇ، بىر ئائىلە نامراتلىقتىن قۇتۇلىدۇ. پارتىيە 18 ـ قۇرۇلتىيىدىن بۇيان، بولۇپمۇ ئاپتونوم رايونۇق 9 ـ قېتىملىق پارتىيە قۇرۇلتىيىدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىز «ھەممە ئادەم تەربىيەلىنەلەيدىغان بولۇش، ھەممەسى ماھارەت بىلىدىغان بولۇش، ھەممە ئائىلىدە ئۈمىد بولۇش»تەك مائارىپ ئارقىلىق نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش ۋەزىيىتىنى كۈچەپ بەرپا قىلىپ، نامرات ئائىلىلەرنىڭ نامراتلىق يىلتىزىنى قومۇرۇپ تاشلىشىشقا كۈچ قوشتى. ئاپتونوم رايون دىققەتنى نامرات رايون، نامرات نوپۇسقا مەركەزلەشتۈرۈپ، جەنۇبىي شىنجاڭدىكى ئۈچ ۋىلايەت، بىر ئوبلاستنى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، يېقىنقى بەش يىلدا جەمئىي 2 مىليارد 889 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، كەسپىي مەكتەپلەرنىڭ كەسپىي مائارىپىنىڭ كۆتۈرۈش ئىقتىدارىنى ئۈزلۈكسىز ئاشۇرۇشنى قوللىدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئاپتونوم رايون كەسپىي مائارىپقا ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، ھەر يىلى جەمئىيەتتىكى كىشىلەر توپىغا يۈزلىنىپ 300 مىڭ ئادەم قېتىمغا يېقىن تەربىيەلىنىشنى قانات يايدۇرۇپ، نامرات ئاممىنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش، ئىگىلىك تىكلەش ئىقتىدارىنى كۈچەپ ئۆستۈردى.

نامرات رايونلاردىكى ياشلار، ئۆسمۈرلەرنى سۈپەتلىك مائارىپ بايلىقىدىن ئورتاق بەھرىلەندۈرۈش، بىلىم ۋە تېخنىكا ئارقىلىق نامرات ئائىلىلەرنىڭ تەقدىرىنى ئۆزگەرتىش. «ئىرادە» جەھەتتىن يۆلەش، «ئەقىل» جەھەتتىن يۆلەش، مائارىپ ئارقىلىق نامراتلىق يىلتىزىنى قومۇرۇپ تاشلاش، ئۈمىد ـ ئارزۇلارغا كۈچ قوشۇش. «14 ـ بەش يىل»نىڭ باشلىنىش يىلىدا، ئاپتونوم رايونىمىز مائارىپ ئارقىلىق نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش نەتىجىلىرىنى داۋاملىق مۇستەھكەملەپ، «ئوقۇشتىن توختاپ قېلىش نۆل بولۇش» تۆۋەن چېكىنى چىڭ ساقلاپ، مائارىپ ئارقىلىق نامراتلارنى يۆلەش سىياسىتىنىڭ مۇقىملىقى، سىجىللىقىنى ساقلاپ، نامراتلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىش بىلەن يېزا ـ كەنتلەرنى گۈللەندۈرۈشنى ئۈنۈملۈك جىپسلاشتۇرۇشقا تۈرتكە بولۇپ، يېزا ـ كەنتلەرنى ئومۇمىيۈزلۈك گۈللەندۈرۈشكە مائارىپنىڭ كۈچىنى قوشدۇ.

(بېشى 1 ـ بەتتە)

68 ياشلىق رەيھانگۈل كېرەم ئەمدىلا ئوۋگەزالغا كىرىش ئېغىزىغا كېلىشگە، خىزمەتچى خادىم خۇڭ شۈەنجىي ئۇنىڭ ھەرىكىتىنىڭ ئاستا ئىكەنلىكى ھەم بەدىنىگە سۈيدۈك خالتىسى ئېسىلغانلىقىغا دىققەت قىلىپ، دەرھال بىر چاقلىق ئورۇندۇقنى ئىتتىرىپ بېرىپ ئۇنى ئولتۇرغۇزدى. «ئۇ ئەمدىلا دوختۇرخانىدىن چىقاندەك قىلدۇ، بىزنىڭ نۇقتىلىق يولۇچىلىرىمىزغا تەۋە ئىكەن» دېدى خۇڭ شۈەنجىي.

خۇڭ شۈەنجىي چاقلىق ئورۇندۇقنى ئىتتىرىپ، رەيھانگۈلنى 2 ـ قەۋەتتىكى پويىز كۈتۈش زالىغا ئېلىپ چىقىپ، «يىپەك يولىدىكى مەرۋايىت» نۇقتىلىق يولۇچىلار مۇلازىمەت رايونىغا ئاپىرىپ قويۇپ، ئۇنىڭغا ئېنىق چۈشەندۈرگەندىن كېيىن بۇرۇلۇپ يەنە ۋوگزالغا كىرىش ئېغىزىغا قايتىپ كېلىپ نۆۋەتچىلىكتە تۇردى.

نۇقتىلىق يولۇچىلار مۇلازىمەت رايونى ئۇرۇمچى ۋوگزالىنىڭ بىر «نام كارتىسى» ھېسابلىنىدۇ، يارداەمگە موھتاج ياشانغانلار، بالىلار، كېسەللەر، مېيىپلەر، ھامىلدارلار قاتارلىق يولۇچىلار 12306 مۇلازىمەت سۈپىسى ئارقىلىق «زاكازلىق مۇلازىمەت»نى ئىلتىماس قىلىدۇ، «يىپەك يولىدىكى مەرۋايىت» مۇلازىمەت سۈپىسى ئېھتىياجغا ئاساسەن، مۇلازىمەت رايونىدىكى خىزمەتچى خادىملارنى ئالدىن ياخشى تەييارلىق قىلىشقا ئورۇنلاشتۇردۇ.

«ئەگەر يولۇچىلار چاقلىق ئورۇندۇق، نوسلكا، قولتۇق ھاسىسى قاتارلىقلارغا ئېھتىياجلىق بولسا، بىز ۋوگزالغا كىرىش ئېغىزىغا ئاپىرىپ بېرىمىز، ۋوگزالغا كىرىش ئېغىزىدىن يولۇچىلارنى ئېلىپ نۇقتىلىق يولۇچىلار مۇلازىمەت رايونىغا ئېلىپ كىرىمىز، پويىز يېتىپ كەلگەندىن كېيىن ئاندىن يولۇچىلارنى پويىزغا ئېلىپ چىقىپ قويىمىز، پۈتۈن مۇساپىنىڭ ھەممىسى يېشىل يول» دېدى نۇقتىلىق يولۇچىلار مۇلازىمەت رايونىنىڭ خىزمەتچى خادىمى جياڭ شۇلياڭ.

خاترە دەپتەرنى ئېچىپ، جياڭ شۇلياڭ D2712 ـ قېتىملىق پويىزنىڭ قوزغىلىش ۋاقتى توشاي دەپ قالغانلىقنى كۆرۈپ، ئورنىدىن تۇرۇپ، نۇقتىلىق يولۇچى زوۋ ئەييېڭنىڭ كەينىگە ئۆتۈپ، چاقلىق ئورۇندۇقنى ئىتتىرىپ سىرتقا قاراپ ماڭدى.

76 ياشلىق زوۋ ئەييېك ئەمدىلا دوختۇرخانىدىن چىققان بولۇپ، ئائىلىسىدىكىلەر ئۇنى ئوق پويىزغا ئولتۇرغۇزۇپ قومۇل شەھىرىگە ئېلىپ ماڭغاندى. ۋوگزالدىكى خىزمەتچى خادىملار بۇنى كۆرگەندىن كېيىن، ئۇنى نۇقتىلىق يولۇچىلار مۇلازىمەت رايونىغا ئاپىرىپ قويدى، جياڭ شۇلياڭ قاتارلىقلار كۈچ ئۈلاپ مۇلازىمەت قىلدى.

ۋوگزال سۈپىسىغا چىققاندا، ئاق رەڭلىك ئوق پويىز رېلىستا سىلىق توختىدى، جياڭ شۇلياڭ زوۋ ئەييېڭنى ۋاگونغىچە ئەكىرىپ قويدى.

ئارقىدىن جياڭ شۇلياڭ D2712 ـ قېتىملىق پويىزنىڭ باشلىقى دۇڭ ۋېيشىننى تېپىپ، ئۇنىڭغا زوۋ ئەييېڭنىڭ ئەھۋالىنى تاپىلىدى. «خاترجەم بولۇڭ، يولدا ئۇنىڭ ھالىدىن ياخشى خەۋەر ئالىمىز» دېدى دۇڭ ۋېيشىن.

ۋوگزال سۈپىسىدىن پويىز كۈتۈش زالىغا قايتىش جەريانىدا، مۇخبىر خىزمەتچى خادىملارنىڭ ۋوگزالغا كىرىش ئېغىزىدا يولۇچىلارنى ۋوگزالغا كىرىشكە يېتەكلەۋاتقانلىقىنى، تارقاقلاشتۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆردى؛ ئاپتوماتىك بىلەت سېتىش ماشىنىسىنىڭ يېنىدا پىدائىيلار يولۇچىلارنىڭ بىلەت سېتىۋېلىشىغا يارداەم بېرىۋاتاتتى؛ پويىز كۈتۈش زالىدا تازىلىق خادىملىرى ھەرقايسى رايونلاردا ئۆزلۈكسىز دېزىنفېكسىيە قىلماقتا ئىدى... ئۇلار يولۇچىلارغا ئىللىق مۇلازىمەت قىلىپ، بۇ ئالاھىدە چاغانلىق يولۇچى توشۇشنى تېخىمۇ ئىللىقلىققا، بىخەتەرلىككە ئىگە قىلدى.

(بېشى 1 ـ بەتتە)

دەپ بوھتان چاپلىشى پۈتۈنلەي ئاساسسىز گەپ. شىنجاڭدا، مۇسۇلمانلارنىڭ دىنىي ئېتىقاد ئەركىنلىكى ھوقۇق ـ مەنپەئىتى قانۇن بويىچە كاپالەتلەندۈرۈلدۇ، بىزنىڭ نورمال دىنىي پائالىيەتلىرىمىز قانۇن تەرىپىدىن قوغدىلىدۇ، مۇسۇلمانلارنىڭ ناماز ئوقۇشى، روزا تۇتۇشى، دىنىي بايرام ئۆتكۈزۈشى قاتارلىقلار ھەم مەسچىت ئىچىدە ئېلىپ بېرىلىسىمۇ بولىدۇ، ھەم دىنىي ئادەت بويىچە ئۆز ئۆيىدە ئېلىپ بېرىلىسىمۇ بولىدۇ، بۇنىڭ ھەممىسى تامامەن ئۆز ئالدىغا، ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن بولىدۇ، ھەرقانداق تەشكىلات ۋە ھەرقانداق شەخس ئارىلىشالمىدى. مۇسۇلمانلارنىڭ ئىسىم قويۇش، دەپنە قىلىش، نەزىر ئۆتكۈزۈش قاتارلىق پائالىيەتلىرىنى دىنىي زاتلار مۇلازىمەت بىلەن تەمىنلەيدۇ. بۇ پاكىتلار ئالدىدا، پومپېئونىڭ يالغان ـ ياۋداق سۆزلىرى تولىمۇ كۈلكىلىكتۇر. پومپېئو ئەپەندىدىن سوراپ باقاي، سېنىڭ ئاتالمىش «ئاز سانلىق مىللەتلەرنى دىنغا ئېتىقاد قىلىش ھوقۇق ـ مەنپەئىتىدىن مەھرۇم قىلدى» دېگىنىڭ «مۇسۇلمانلارنى چەكلەش بۇيرۇقى»مۇ؟

پومپېئونىڭ «شىنجاڭ مۇسۇلمانلارغا زىيانكەشلىك قىلدى» دەپ بوھتان چاپلىشى پۈتۈنلەي ئىغۋا تارقاتقانلىق، بوھتان چاپلىغانلىق. شىنجاڭ ئىسلام دىنى جەمئىيىتى شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۆيۈەننى ئاچتى، 2017 ـ يىلى يەنە ئىلى، سانجى، ئۇرۇمچى، تۇرپان، ئاقسۇ، قىزىلسۇ ئوبلاستى، قەشقەر، خوتەن قاتارلىق جايلاردا يېڭىدىن سەككىز شۆبە شۆيۈەن قۇردى. ھازىرغا قەدەر، شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۆيۈەنى تەربىيەلىگەن ئوقۇش پۈتكۈزگەن ئوقۇغۇچى جەمئىي 4000دىن ئاشتى. شۆيۈەن مۇدىرى ۋە دىنىي دەرس ئوقۇتقۇچىسى بولۇش سۈپىتىم بىلەن، مەن ھەر كۈنى دەل ۋاقتىدا ئوقۇغۇچىلىرىمنى باشلاپ نامازئوقۇش زالىدا نامازئوقۇيمەن، دۇئا قىلىمەن، ئۇلارغا دىنىي بىلىملەرنى ئۆگىتىمەن، مېنىڭ نۇرغۇن ئوقۇغۇچىلىرىم ھازىر شىنجاڭنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى مەسچىتلەردە دىنىي ۋەزىپە ئۆتەۋاتىدۇ. پومپېئو ئەپەندى، سەن ھەققىي ئەھۋالغا كۆز يۇمۇۋالساڭ بولىدۇ، لېكىن مىڭ ئېغىز يالغان ـ ياۋداق سۆزمۇ پاكىتنى ياپالمايدۇ، سېنىڭ يالغان ـ ياۋداق سۆزلىرىڭ مۇقەررەر ھالدا ئۆز ـ ئۆزىدىن بىتچىت بولىدۇ!

پومپېئونىڭ «شىنجاڭ مەسچىتلەرنى مەجبۇرىي چېقىۋەتتى» دەپ بوھتان چاپلىشى پۈتۈنلەي كۆزىنى پارقىرىتىپ تۇرۇپ يالغان سۆزلىگەنلىك. ئەمەلىيەتتە، شىنجاڭدىكى مەسچىتلەرنىڭ سانى مۇسۇلمانلارنىڭ دىنىي پائالىيەت ئېھتىياجىنى تامامەن قاندۇرالايدۇ. بۇ بىرقانچە يىلدا، شەھەر ـ بازار ـ لاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ تېزلىتىلىشى ۋە يېزا ـ كەنتلەرنى گۈللەندۈرۈش ئىستراتېگىيەسىنىڭ يولغا قويۇلۇشىغا ئەگىشىپ، بەزى يەرلىك ھۆكۈمەتلەر شۇ جايدىكى مۇسۇلمانلارنىڭ مۇراجىئىتى ۋە ئىلتىماسىغا ئاساسەن، يېڭىدىن قۇرۇش، كۆچۈرۈپ قۇرۇش، كېڭەيتىپ قۇرۇش قاتارلىق تەدبىرلەر ئارقىلىق، مەسچىتلەرنىڭ خەتەرلىك نۇقتىسى بولمىغان، ئىگىلىمىگەن ئىمارەتلەرنى تېخىمۇ بىخەتەر، ئورۇنلاشتۇرۇلۇشى تېخىمۇ مۇۋاپىق بولىدى، ئاممىۋى مۇلازىمەت شارائىتى ئىنتايىن زور دەرىجىدە ياخشىلاندى، دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىمۇ ئىنتايىن رازى بولدى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان ئاممىنىڭ دىنىي بىلىملەرنى ئۆگىنىش ئېھتىياجىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن، شىنجاڭ ئىسلام دىنى جەمئىيىتىدە تەسىس قىلىنغان دىنىي ئىشلارغا يېتەكچىلىك قىلىش كومىتېتى ئىلگىرى ـ كېيىن بولۇپ كۆپ خىل يېزىقتىكى دىنىي كىلاسسىك كىتابلارنى تەرجىمە قىلىپ نەشر قىلدۇردى، ھەر يىلى «قۇرئان» دېكلاماتسىيە قىلىش مۇسابىقىسى پائالىيىتى ئۆتكۈزۈپ تۇرىدۇ.

2019 ـ يىلى، مەن شىنجاڭ ئىسلام دىنى جەمئىيىتىگە ۋاكالىتەن تەكلىپ بويىچە ھىندونېزىيە، مالايسىيانغا زىيارەتكە بېرىپ، شۇ جايدىكى ئىسلام دىنى ساھەسىدىكى زاتلار بىلەن ئىلىم ئالماشتۇرۇپ، ھەرقايسى دۆلەتلەرنىڭ ئەسەبىزمگە قارشى تۇرۇشتىكى مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىلىرىدىن بەھرىلەندىم. يېقىنقى ئىككى يىلدىن بۇيان، مەن شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۆيۈەنىدە 91 دۆلەت ۋە رايوندىن كەلگەن چەت ئەللىك سىياسىي ئەربابلار، تاراتقۇ مۇخبىرلىرى، دىنىي زاتلار قاتارلىق 1000غا يېقىن مېھمانىنى كۈتۈۋالدىم، ئۇلار بەس ـ بەستە «ئەمەلىي ئەھۋالنى كۆرۈپ، شىنجاڭ ئىسلام دىنى شۆيۈەننىڭ ئوقۇتۇش شارائىتى ۋە مائارىپ سەۋىيەسى بىزنى يېڭىچە نەزەر بىلەن قاراش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلدى» دەپ ماختاشتى. بىر تال پېلەك تۆگىنىڭ ئالغا ئىلگىرىلەش قەدىمىگە پۈتلىكاشاڭ بولالمايدۇ. پومپېئونىڭ «باياناتى» قاردىماققا ئىشقا جىددىي قارىغاندەك كۆرۈنسىمۇ، ئەمەلىيەتتە كەينى ـ كەيىندىن قىلىنغان يالغان ـ ياۋداق سۆز بولۇپ، ئۇنىڭ يالغانچىلىق قىلىشنى ئادەتكە ئايلاندۇرۇۋالغان ناچار خاراكتېرىنى ئۇزۇل ـ كېسىل ئاشكارىلاپ بەردى.

پاكىت مۇنازىرىدىن ئۇستۇن تۇرىدۇ. ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئورتاق تىرىشىشى ئارقىلىق، شىنجاڭدا جەمئىيەت مۇقىم بولدى، تەرەققىيات سىجىل ياخشىلاندى، مىللەتلەر ئىنتىپاقلىشىپ تەرەققىي قىلدى، دىنلار ئېجىل ـ ئىناق بولدى، خەلق خالىغان ياشاش، خۇشال ـ خۇرام ئىشلىمەكتە. بۇ ئۇزگىرىشلەرنى باشتىن كەچۈرگەن بىر ئۇيغۇر دىنىي زات بولۇش سۈپىتىم بىلەن، مەن پومپېئونى يەنە بىر قېتىم شۇنداق رەسمىي يوسۇندا ئاگاھلاندۇرىمەنكى، بارلىق پىتنە ـ پاسات توقۇش، قارا چاپلاش ۋە زەھەرخەندىلىك بىلەن ھۇجۇم قىلىشكىنى توختات، ھەرقانداق تۆھمەت شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئىنتىپاقلىشىپ جاسارەت بىلەن ئىلگىرىلەش قەدىمىنى توسۇپ قالالمايدۇ! ھەرقانداق پىتنە ـ ئىغۋا شىنجاڭنىڭ تىنچ، ئىنتىپاق بولغان ئىنتايىن ياخشى ۋەزىيىتىگە بۇزغۇنچىلىق قىلالمايدۇ!

(بېشى 1 ـ بەتتە)

خەلقئارا قانۇن ۋە خەلقئارا مۇناسىۋەت ئاساسىي مىزانىغا ئېغىر خىلاپلىق قىلىدىغان رەزىل قىلمىشنى كۆچلۈك ئەيىبلەيمەن ۋە ئۇنىڭغا قەتئىي قارشى تۇرىمەن.

پومپېئونىڭ «ئىرقىي يوقىتىش» دەپ بوھتان چاپلىشى پۈتۈنلەي ئاساسسىز گەپ، شىنجاڭغا بوھتان چاپلاش، قارا چاپلاشتىكى يەنە بىر چوڭ يالغان ـ ياۋداق سۆزى، يەنە بىر كۈلكىلىك ئويۇنى. ئىستاتىستىكىلىق سانلىق مەلۇماتتا كۆرسىتىلىشىچە، 2010 ـ يىلىدىن 2018 ـ يىلىغىچە شىنجاڭنىڭ ئومۇمىي نوپۇسى، ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ نوپۇسى، ئۇيغۇر م